

Ocak 2023

Sayı: 34

Fiyatı: 5 TL

Gençlik gelecek, gelecek sosyalizm!

Sosyalist Liseliler

Parasız, bilimsel, eşit eğitim için
“ÖRGÜTLEN!”

Dergimizin 34. sayısı ile okul koridorlarında ve sınıflarda düzenin başıboşluğunu anlatmaya devam ediyoruz.

İktidar, her geçen gün gericilerle kol kola yürümeyi, hukuksuzlukları ve baskıları ve sürdürürken biz Sosyalist Liseliler olarak, ülkenin vardırılmak istendiği kör pencere, karanlık, ümitsizlik, bağımsızlık, eşitlik, laiklik kavramının silikleştiği ve yalnızca korkunun egemen olduğu yolun sonunu önceden görmekteyiz. Doğru adımları da bizler biliyor, fikirlerimizi okullarımızın bucaklarında, sıra arkadaşlarımızla paylaşarak insanca bir yaşamın, eşitliğin, adaletin, ücretsiz eğitimin olduğu yolda tüm liseli gençliği aydınlık yarınlarla el ele yürümeye davet ediyoruz.

Yaşam basamaklarını tırmanırken, sınıfsal farklılıklar nedeniyle basamağın en uç noktasından çıkmak zorunda bırakılmış olabiliriz. Patronların cebini doldurmak uğruna önlem alınmayan maden facialarında yakınımızı kaybetmiş olabiliriz. İstiklal Caddesi'nde yaşanan bombalı saldırıya karşı tepki göstermek, fikrimizi paylaşmak istediğimizde yürürlüğe giren sansür yasası yüzünden internetin kısıtlanması sebebiyle sesimiz duyuramamış ve sindirilmiş olabiliriz. Gözümüzü açtığımız yeni günlere, gelecek kaygısını zihnimizin bir köşesinde sıkıntıyla irdeleyerek başlıyoruz. Okuma uğraşımızı sürdürmek adına sahip olmamız gereken kitapları alabilmek için bile soluğumuzu, emeğimizin karşılığını hiçbir zaman tamamen vermeyecek iş yerlerinin raflarına parmaklarımız değerken tüketiyor olabiliriz.

Aslında hepimizin yüzleri kapitalizmin ve iktidarın söndürdüğü ümidin karanlıklarında. Bu karanlığın çaresi sosyalizmde. Körpe dallarda yeşerir ümitler ve unutmayalım ki sosyalizmi anladıkça, anlattıkça, varlığımızı sorgulayıp sosyalizmi defalarca kez haklı buldukça yeşerttiğimiz ümitler de büyüyecek. Atacağımız adımların rehberi ve yöntemi belli, örgütlenmek! Sosyalist Türkiye mücadelesinde tüm okurlarımızın ve sıra arkadaşlarımızın da sesini duymak istiyoruz!

İçindekiler

Günlerin Bugün Getirdiği.....	3
Memleket - Sermayenin Karanlığına Karşı; Bağımsızlık, Eşitlik, Laiklik!.....	4
Eğitim - Gericilik ve Piyasacılık Kıskaçında Eğitim.....	5-6
Kızıl-Kara - Kızıl: Sosyalizmde Kadın Olmak, Kapitalizmde Kadın Olmak.....	7
Kültür Sanat - Gericilik Kıskaçında Sanat.....	8
Anlatıyoruz - Tarih Nedir?.....	9-10-11-12
Tarihten İzler - İçimizden Biri: Aziz Nesin.....	13
Sizden Gelenler - Özgürlük Adı Altında Bağımlılık: Uyuşturucu.....	14
Liseli Gençlik Anketine Çağrı.....	15

2021 yılında 650 TL olan KYK bursu 78 dolara denk geliyordu. 2022 yılında Erdoğan'ın altını çizerek bahsettiği "850 TL'cik" bursu ise 48 dolar iken, yakın zamanda açıklanana göre 2023 yılında ise 1250 TL olup 67 dolara denk geldi. Verdikleri "850 TL'cik" ile bu ülkenin gençleri aylık masraflarını gideremediler. Bu aylık masraflar arasında gezmek, sinemaya gitmek gibi aktivitelerden bahsetmiyoruz bile. Ulaşım, kitap masrafları derken ay bitmeden geriye borçlar ve geleceğinden korkan gençler kalıyor.

İsmailağa Cemaati'ne bağlı Hiranur Vakfı'nın kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in kızı H.K.G'yi altı yaşındayken "evlendirmesi" ülke gündeminde infial yaratırken İstanbul'daki Çağaloğlu Anadolu Lisesi (CAL) Müdürü Cafer Koçyiğit tepki çeken bir paylaşım yaptı.

Koçyiğit paylaşımında, "Ey iman edenler! Size bir fasık bir haber getirirse, bilmeyecek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın. (Hucurat: 6) Bu ayet İman edenlere hitap ediyor. İmansızlar siz iftira atmaya karalama yapmaya devam edebilirsiniz!" ifadelerini kullandı.

Gerici müdüre çok sayıda tepki gelirken Milli Eğitim Bakanlığı da sosyal medya paylaşımları nedeniyle müdür hakkında soruşturma başlattı. Veliler okul önünde bir basın açıklaması gerçekleştirdi.

İstanbul'un işlek yerlerinden Taksim İstiklal Caddesi'nde bir patlama gerçekleşti. Patlamada 6 kişi hayatını kaybetti ve birçok kişi yaralandı.

Türkiye de nüfusun yarısından çoğu asgari ücretle geçinmeye çalışıyor. Ne kadar geçinilebilirse tabii. Hazine ve Maliye Bakanı Nebati 'nin maaşa zam bekleyenlere verdiği cevap "Asgari ücretliye, memura ne verilse hakkıdır; dar gelirliye, fakir fukaraya vermek bereket getirir." oldu. Sanki para kendi cebinden çıkıyor da işçinin-emekçinin hakkı olanın çok altında verilen asgariyi sadaka olarak dile getiriyor. Halkın sırtından geçinen onlar değilmiş gibi bizlerle dalga geçiliyor, emekçiler aşağılanıyor. Ne bu sözler ne de verilen asgari ücret işçi emekçini halkın hakkı değildir.

Son günlerde hepimizin sıkça duyduğu tarikat ve cemaatlerden bizi sarsan bir haber daha geldi. İsmailağa Cemaati'nin (Hiranur Vakfı) başlarındaki Yusuf Ziya Gümüşel'in 6 yaşındaki kızı H.K.G'yi yıllar önce "dini nikâhla" evlendirmesi gündemi sarstı. Şunu hatırlatmak isteriz: 18 yaşının altındaki herkes çocuktur! Açıklanana göre 2 yıldır Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın bu yaşananlardan haberi vardı. Buna rağmen bir soruşturma yürütülmedi. Buradan bir kez daha dile getirelim: Tarikat ve cemaatler derhal kapatılmalıdır!

İlerici Kadınlar Derneği'nin İstanbul Kadıköy'de yapacağı 25 Kasım eylemine polis müdahale etti. İKD Genel Sekreteri Nuray Yenil ve TKH Genel Başkanı Aysel Tekerek'in de aralarında bulunduğu 23 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar akşam saatlerinde savcılık ifadelerinin ardından serbest bırakıldı.

SERMAYENİN KARANLIĞINA KARŞI; BAĞIMSIZLIK, EŞİTLİK, LAİKLİK!

Türkiye’de seçim süreci yaklaştıkça siyasetinde hızlanacağı bir döneme giriliyor. 20 yıllık iktidar AKP bir tarafta, AKP-MHP iktidarının içerisinde çıkan partiler ve CHP bir tarafta.

Bu süreç içerisinde yaşanan gündemler iki ittifakın söylemleri ve çıkışları çerçevesinde şekilleniyor. Ülkemizin sorunlarına dair olası çözümler yine bu iki ittifakın seçim politikalarıyla karşımıza çıkıyor.

Ülkemiz derin bir ekonomik krizin yanı sıra gerek iç gerek dış politikada da bir siyasi belirsizliğin içerisinde.

Yıllardır neo-liberal politikalar ile birlikte ülkemizi dolar kuruna ve yabancı sermaye bağımlı hale getiren AKP, bugün yabancı para girişi sağlamak ve dolar bulmak için doğudan batıya, kuzeyden güneye arayış içerisine girmiştir.

6’lı masanın ekonomik krize karşı çözüm politikası ile AKP’nin ilk dönemlerindeki gibi yabancı sermayeye tavizler vermektir. Bu durum ise ülkemizi bir vade sonrasında bugünlerden bile daha bağımlı hale getirecektir.

Seçimlere kadar geçen süreçte tüm düzen partileri oy kazanmak amacıyla emekçi sınıfa, halka tavizler verirken seçim sonrası sermaye yanlısı, emekçi düşmanı politikalarına devam edecektir.

Tüm bunlarla birlikte ülkemize baktığımızda en acil sorunlar;

1- Hayat pahalılığı, enflasyon ile birlikte asgari ücretin değerini yitirmesi, halkın alım gücünün ve refahının gerilemesidir.

İMF gibi kuruluşlarla yabancı sermaye merkezlerinin karlarının artması için anlaşmalar imzaladılar. Kamunun, halkın kaynaklarını gerek yerli gerek yabancı sermayedarlara satılar. Bugün bile kamunun varlıklarını yabancılara satarak seçim planları yapmaktalar.

2- Hiranur Vakfında 6 yaşında bir çocuğun evlendirilmesine göz yumulmasıdır.

Bu yaşanan olay sadece bir örnektir. Ülkemizde tarikatların ve cemaatlerin örgütlenmesine göz yumanlar bugün düzen partilerinin tümüdür. Muhalefetin kendisi bu cemaatlere söz söylemekten yıllardır çekinmektedir. Hatta bugün dinin siyaset içerisinde meşrulaşmasını sağlayacak adımlar için mecliste anayasa tartışmaktadır.

3- Gerek askeri, gerek ekonomik ve gerek siyasi olarak ABD emperyalizmine karşı durulamamasıdır.

Ülkemizi savaşa sokanlar, bombaların patlamasına izin verenler, ekonomik olarak bağımlı hale getirenler, tarikatların örgütlenmesine izin verenler bunları tek başına değil ABD emperyalizmi ile el ele yapmaktadır.

Sıra arkadaşlarımız!

Memleketin hali ortadadır. Kapitalizm krizler döngüsü yaşarken, ülkemizi yönetenler bu kriz döneminde yine aynı şeyleri yapacaktır. Sermayeyi yerli yabancı demeden kollayacaktır. 20 yıl boyunca asgari ücret bile reel olarak sabit bir çıtada tutulmaktadır. Ülkemizin tüm zenginliği sermayedarlara aktarılmaktadır.

Düzenin sahte seçim vaatlerine kanma!

Türkiye’yi yönetenler yıllardır hep aynı, bu sebeple bir ilerlemede yaşanmamaktadır.

Düzenin yarattığı bu karanlık tablonun panzehiri sosyalizmdir!

Ekonomik krizin çözümü kamuculuktur!

Gericiliğin çözümü laikliktir!

Emperyalizmin çözümü bağımsızlıktır!

Tüm bu karanlığa karşı bağımsızlık, eşitlik ve laiklik demek için Sosyalist Liseliler’e katıl! Yeni bir ülkeyi birlikte kuralım.

Eğitim Demeye Bin Şahit İster!

Ülkemizde eğitim sistemi, adına dair bir niteliğe sahip olmayıp yalnızca karanlık ve gerici merkezli haline gelmiştir. Peki eğitim sistemi geçmişten bugüne ülkemizde sadece bu şekilde mi ilerledi?

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde Anadolu'nun ücra köylerinde yaşayıp, çocuklarını şehir merkezlerine okumaya gönderemeyen yurttaşların ayağına adeta bir kurtuluş umudu olarak gelen Köy Enstitüleri büyük bir değişim dönemini açmıştır. Öncesinde köylerde bitap ve eğitimsiz bir şekilde büyüyen çocuklar, Köy Enstitüleri sayesinde iyi yaşam koşullarında büyütülürken aynı zamanda çok da nitelikli bir eğitim almışlardır. Bu sayede hiçbir imkân olmayan çocuklar bile müzik aletleri çalabiliyor, dil öğrenebiliyor, ziraat hakkında bilgi sahibi oluyordu. Sadece bu noktaya getirmekle kalmayıp, o okullardan mezun olarak bu memleketin geçmişten bugüne en değerli aydınları, bilim insanları haline gelebiliyorlardı.

Fakat emperyalizmin memleketimizdeki taşeronluğunu üstlenen, Adnan Menderes önderliğindeki Demokrat Parti iktidarı; memleketimizde nitelikli ve bilimsel bir eğitimin şeriate, karanlığa ve bilim dışı argümanlara boyun eğmeyip, aydınlık bir damarı yaratıyor olacağından korkmuş olacak ki 1954 yılında bir kanun çıkararak Köy Enstitülerini kapatmıştır. Yazımızın konusunun şu anki eğitim sistemi olmasına rağmen; ülkemizde eğitimin nasıl bu duruma geldiğini anlamak için bu yaşanılanların çok önemli olduğu aşıkardır. Aradan geçen yaklaşık 70 yıllık bu süreçte eğitim sadece em-

peryalizme çanak tutan patron sınıfının aracı durumuna gelmiştir. Bu somut durumu gözler önüne sermek için çeşitli eğitim kurumlarını ve olguları ele almamız gerekiyor.

Meslek Değil Kölelik Sağlayan Sömürü Kurumları: Meslek Liseleri!

4 yıllık lise dönemi boyunca üniversite dönemine hazırlamayı bir kenara bırakalım, temel bir eğitim bile sunamayan meslek liseleri; bir meslek edinmeyi sağlamak için kurulduğu söylemelerine rağmen hiç de böyle bir niteliğe sahip değil. Meslek liselerinde okuyan öğrenciler, çeşitli staj yerlerinde tam zamanlı

olarak ve normal bir işçiyle aynı işi yapmalarına rağmen asgari ücretin ancak dörtte biri kadar bir ücretle çalıştırılıyor. Liseliler üzerinden kâr elde edilen meslek liseleri, sermaye sınıfının en yağlı gelir kapılarından biri

olarak önümüze çıkıyor. Bu kadar köleliğin yanında ise aynı zamanda ne bir iş güvenliğine ne de tam anlamıyla bir sigortaya sahip olamıyor liseliler. Öyle ki; staj yaptıkları otellerde şüpheli bir şekilde hayatını kaybedebiliyor, çalıştıkları elektrik firmalarında yetersiz önlem sebebiyle akıma kapılıyor, asansörlerden ve yüksek katlardan düşüp ölebiliyorlar. Ailelerin çocuklarını, bir meslek edinmesi için yolladığı bu kurumlar; özellikle sanayi bölgelerine ve fabrika yakınlıklarına açılarak, patron sınıfına nitelikli bir ucuz işgücü olarak görülen gençleri açıkça sunmuş oluyor.

AKP'nin Kadro Yetiştirme Kurumları: İmam Hatip Liseleri!

Yine aynı şekilde Amerikan işbirlikçisi Adnan Menderes tarafından ülkemizde faal hale getirilen İmam Hatipler, en büyük atılımını AKP iktidarı döneminde yapmıştır. Kindar ve dindar bir nesil hayaliyle eğitimi düzenlemeye çalışan AKP'nin elinde çok kullanışlı bir aparat haline gelen bu okullar, yine onların deyimiyle geçmişten bugüne adeta onların bir "arka bahçesi" konumunda hizmet görmüştür. Kendi partilerine kadro yetiştirme derdinde olan AKP, bu kurumlarda değişip dönüştürdüğü gençleri partilerinin saflarına katıp, deyim yerindeyse siyaset kolonlarını iyice güçlendirmiştir. Aynı zamanda sağcılar için bu kadar nitelikli bir işlev gören İmam Hatipler, eğitimleri ve başarıları noktasında göz doldurmaktan da geri kalmıyor(!). Yayınlanan verilere göre; 10 İmam Hatip mezunu öğrenciden sadece 1 tanesi bir lisans bölümüne yerleşebilmekte. Tabii ki bu istatistiğin AKP iktidarı için bir önemi yok. Görüyoruz ki bu mezunlar, gerekli torpil ve kayırmalarla iş sahibi olabilmektedirler. Din eğitiminde sürekli "kul hakkı" kavramından dem vuranlar, yeri geldiğinde kendi yasalarını çiğnemesini de iyi biliyorlar. Bugün din eğitimi adı altında sömürünün, gericiğin ve sermaye savunuculuğunun gençliğe aşılması ve AKP'nin kullanışlı bir aparatı olmak dışında bir işlevi olmayan bu kurumların ülkemizde daha fazla işleminin bir gereği kalmamıştır. Bir kez daha söylenmelidir ki: İMAM HATİPLER KAPATILMALIDIR!

Geleceksizlik Çemberi İçinde Bocalan Kurum: Anadolu Liseleri!

Nitelikli bir üniversite hayali ile girilen Anadolu Liseleri, bugün gençliğe geleceksizlikten başka bir şey vadedemiyor. Üniversite sınavına hazırlanmak için dört yıl boyunca bu kurumlarda eğitim alan gençlik, sürecin sonunda hüsrana uğruyor. Çünkü ezberci bir eğitim, gerçek anlamda bir eğitim niteliğine sahip değildir. Örneğin; sanata veya felsefeye ilgili bir öğrenci zorunlu olarak biyoloji, kimya, fizik gibi sayısal dersleri görmek durumunda kalıyor. Aynı şekilde sayısal zekası kuvvetli olan bir genç de yine kendisini ilerletmeyeceği tarih, edebiyat gibi derslerin ezberlerini yapmak durumunda kalıyor. Ortaya ise karmakarışık bir tablo çıkmış oluyor. Bunun haricinde bilim dışı ve köhnemiş bir düzlemde olan bu eğitim sistemi özellikle yine AKP döneminde birçok saldırı ile daha da geri bir konuma itiliyor. Okullarda haremlik selamlık uygulamaların başlaması, evrim konusunun müfredattan kaldırılması gibi bir dizi örnek buna kanıt olarak sunulabilir. Bugün eski niteliğinden eser kalmamış bu eğitim kurumu da gençliğin geleceğe dair olan umudunu tekrar ve tekrar baltalıyor.

Özel Okullar, Dershaneler ve Gençliğin Odak Noktası: Üniversite Sınavları

Bugün ailelerimizin, öğretmenlerimizin ve düzenin bizi her an her yerde baskıladığı ve yarıştırmış gibi çalışıp, girdiğimiz üniversite sınavları neyi ifade ediyor? Zaten üniversite okusak dahi bir gelecek sahibi olamadığımız bu ülkede eşitsiz şartlarda yarıştırlıp, bir de başarı beklenen bir düzlemde duruyoruz. Patron sınıfının çocuklarının özel okullarda, butik

dershanelerde, özel hocalarla birlikte bir kaygı duymadan hazırlandığı bir sınava, biz emekçi çocuklarından da aynı şekilde hazırlanması ve başarı gösterilmesi isteniyor. Peki bize verilen imkanlar nedir? Onlarca kişilik sınıflarda gördüğümüz niteliksiz eğitimler, eğer gidebiliyorsa merdiven altı bir dersane ve alamadığımız test kitapları... Peki buradan eşit bir başarı örneği çıkar mı?

Liseli arkadaş sözümüz sanadır, sen de düzenin bize dayattığı yoksulluğa, geleceksizliğe ve gericiliğe karşıysan; bilimden, eşitlikten ve aydınlıktan yana yeni bir eğitim ve yeni bir ülke istiyorsan Sosyalist Liseliler'e katıl, karanlığın hükmüne hep birlikte son verelim!

Tabii ki de çıkmaz. Emekçi sınıfın çocuklarının bir test kitabı alabilmek için günlük işlerde çalıştığı, okullarda yetersiz beslendiği, sosyal bir yaşamının olmadığı bu düzlemde çıkabilecek tek sonuç ortada bir eşitsizlik olduğudur. Bu kadar yoksulluğun ortasında okullarımızda bizlerden katkı payı adı altında paralar isteniyor, veremediğimiz takdirde eğitim hayatımızın bitirilmesi ile tehdit ediliyor ve buna rağmen üniversite sınavında başarılı ol deniliyor. Milli Eğitim Bakanları'nın dahi özel okullara sahip olan patronlar olduğu bir ülkede bizden

istedikleri şey açıkça abes kaçmaktadır. "Her isteyen başarılı olabileceği" masalları ile uyutulmaya çalışıldığımız bu düzende bize insanca bir gelecek sunulmayacağı aşikardır.

Liseliler olarak bizler, rezil bir geleceğin kölesi olmayı reddetmeli bu gerici, piyasacı ve niteliksiz eğitime karşı başkaldırmalıyız. Bugün okullarımızdaki sorunlar ise ülke sorunlarından bağımsız değildir. Ülkemizde AKP'nin ve onun okulları peşkeş çektiği tarikatlar olduğu için evrim müfredattan kaldırılıyor, zorunlu din dersi görüyor, haremlik selamlık eğitim alıyoruz. Ülkemizde sermaye sınıfı ve onun temsilcisi AKP olduğu için kantinden yemek yiyemiyor, test kitabı ve kırtasiye araç gereçlerine ulaşamıyor, her gün akbil paramızı hesaplamak zorunda kalıyoruz.

Sözün özü, ülkemizde patron sınıfı ve AKP hüküm sürdüğü için insanca yaşayamıyoruz. Okulumuz ve ülkemiz sıkı sıkıya birbirine bağlıdır. Nitelikli, ücretsiz ve bilimsel bir eğitimi kazanmamız için de öncelikle ülkemizin değişmesi gerekmektedir. Ancak patronlarıyla, tarikatlarıyla ve AKP ile birlikte kapitalizmin ülkemizdeki hükmüne son verirsek istediğimiz yaşama erişebiliriz.

Liseli arkadaş sözümüz sanadır, sen de düzenin bize dayattığı yoksulluğa, geleceksizliğe ve gericiliğe karşıysan; bilimden, eşitlikten ve aydınlıktan yana yeni bir eğitim ve yeni bir ülke istiyorsan Sosyalist Liseliler'e katıl, karanlığın hükmüne hep birlikte son verelim!

Sosyalizmde Kadın Olmak

Sosyalizm, özel mülkiyetin ortadan kalkması, üretim araçlarının toplumsallaştırılması, tarımın kolektifleştirilmesi kadar aynı zamanda kadın-erkek eşitliğinin sadece yasal zeminde kalmayıp hayatın her alanında gerçekleştirilmesi, toplumsal ilişkilerin yozluk ve pazar hakimiyeti boyunduruğundan kaldırılması demektir. Kadın-erkek ayrımının genel adıyla cinsiyetçiliğin, hatta bu kavramın doğurduğu kadın sorununun çözümünün feminizm gibi ideolojiler veya teoride var olup pratikte yok sayılan yasalar ile değil, sosyalizmle çözüleceği aşikârdır. Sovyetler Birliği ve Küba gibi sosyalist ülkeler bu konuda ki en nadide örneklerdir.

Sosyalizmde kadınlar toplumun her kesiminde eşit yurttaşlık hakkına sahiptir. Toplumsal, hukuksal ve ekonomik anlamda kadınların erkeklerle eşit olduğu sosyalizmde, kadınların cinsiyet ayrımına maruz kalmaması için gerekli yasalar çıkarılmıştır. Kadının korunması, anne ve çocuğunun korunması, çocuk bakımı ve ev içi faaliyetlerin toplumsallaştırılması bu yasalardan yalnızca bazılarıydı. Sosyalist devletlerde dünyaya

gelen çocuklar yalnızca annenin çocuğu değil, toplumun yeni bir bireyi olarak görülür. Bu görüş beslenmesinden eğitime, korunmasından psikolojik ve zihinsel gelişimine, çocukla her yönüyle ilgilenmeyi ve ihtiyaçlarını karşılamayı gerektirir. Sosyalist devlet bu ihtiyaçları kreşlerde, çocuk bakım merkezlerinde pedagoglar, sağlıkçılar, uzmanlar eşliğinde karşılar. Böylece yeni bireylerin oluşmasında aktif rol oynayan sosyalist devlet çocuğun yaşamını şansa bırakmadığı gibi kadınların üzerindeki çocuk bakım yükünü alır. Bu da kadınların toplumda değer görmek için değil, gerçekten istedikleri için anne olmalarını sağlar. Bunların yanı sıra ev işlerinin (temizlik, yeme-içme vb.) yalnızca kadınların sorumluluğunda olmadığı aksine toplumsallaştırıldığı sosyalizmde, kadınlar ev içi görünmeyen emek olmaktan çıkıp birer yurttaş, birey olmuştur.

Üretim araçlarının toplumsallaşmasının getirdiği olan toplumsal üretimin de büyük bir paydasını oluşturan kadınlar, ev içine hapsedilmiş angarya işler yerine istihdam alanına girmesi için teşvik edilmiştir. Sağlık, eğitim, teknoloji ve daha birçok alana girmiş, fizyolojik ve biyolojik olarak kol gücü gerekti

ren maden işçiliği gibi meslekleri de sağlık alanından faydalanarak yapmış ve eşit ücretler almıştır. Sosyalist toplumlarda kadınlar yalnızca istihdam alanında değil, bilim ve astronomi alanında da birçok başarıya imza atmış ve milyonlarca kadın devlet yönetimine katılmıştır. Lenin "Her aşçı kadının devleti yönetmeyi öğrenmesi gerekir." diyerek sosyalizmde kadın başlığının son cümlesini söylemiştir aslında...

Bu yazıyı okuyan sıra arkadaşlarım; öldürülmenin ve sömürülmenin kader olmadığını, içinde çırpındığımız balçık dolu şu bataklıkta kurtulmanın, kapitalizmin ucundan köşesinden çekiştirip önümüze sunduğu alternatiflerle değil, sosyalizm saflarında omuz omuza vererek "İnsanca bir yaşam, eşitlikçi bir düzen için sosyalizm!" çığlıklarıyla mümkün olacağını hatırlatmak ve sizleri mücadeleye davet etmek istiyorum. Haydi yoldaşlar, bizleri bekler kavgaya akan nehirler...

Kapitalizmde Kadın Olmak

Son dönemlerde gittikçe artan ekonomik kriz, gericilik, yoksulluk, geleceksizlik yani kısa ve genel adıyla kapitalizm, insanları öldürmektedir. Kapitalizm ve çelişkilerinden bıkmış olan toplumun büyük kısmını kadınlar oluşturmaktadır. Durum bu haldeyken, geniş halk kitlelerine bir şey vadedemeyen kapitalizm, kadınları toplumdan ekarte etmekten, en azından çeşitli yöntemlerle silikleştirmekten çekinmiyor. Günümüzde kadınlar evde, okulda, iş yerinde yani hemen hemen toplumun her kesiminde ikinci sınıf insan muamelesi görüyor. Eşitsizliği kendine ilke edinmiş olan kapitalist toplumda kadınlar cinsiyet eşitsizliği içinde adeta can çekişiyor.

Kriz dönemlerinde işten ilk olarak kadınların çıkarılması, kadının ucuz iş gücü olarak görülmesi, "kadının yeri kocasının yanındır" söylemleri, evdeki temizlik yemek çocuk bakma işlerinin yalnızca kadının sırtına yüklenmesi, siyasal İslam ile yönetilen ülkelerde kadınların "fitrat" yani yaratılış gereği erkeklerle eşit olamayacağı düşüncesi, dünyada 4.55 milyar insanın kullandığı Google'a kadın yazınca önümüze çıkan binlerce kadın şiddeti ve cinayeti içeren ha

berler veya çıplak kadın resimleri kapitalist toplumda kadının yerini bir kez daha gözler önüne seriyor.

Kadınların çalışma biçimi bir yandan biyolojik temele dayalı cinsiyetçilik bir yandan toplumsal nitelikli ayrım üzerinden şekilleniyor. Toplum içinde insanların erdemleri, hareketleri ve sorumlulukları hep cinsiyete göre belirlenmektedir. Cinsiyete dayalı iş bölümü nedeniyle, kadına, ev içindeki işler (beslenme, yiyecek hazırlanması, temizlik vb.) ve ev içi çalışması, erkeklere ise dışarıda gerçekleştirilen işler verilmiştir. Sonuçta ev işlerini kadınların, dışarıda gerçekleştirilen işlerin ise erkeklerin yapabileceği yönünde yargılar hakimiyet kazanmış, kadınlar gün geçtikçe istihdam alanından adeta dışarıya itilmiştir. Bir şekilde istihdam alanına kendini sokmayı başaran, nitelikli veya niteliksiz fark etmez herhangi bir işte çalışan kadınlar ise sömürü çarkının en büyük parçası olarak kullanılıyor. Esnek mesai saatleri ve sosyal güvencesiz çalışan, eşit iş görüp eşitsiz maaş alan kadın emekçiler, kriz anlarında gemiden ilk atılacak yükte ağır, pahada hafif şeyler olarak görülüyor. Bir de çocuk sahibi olan ancak çalıştığı yerlerde veya yaşadığı yerlerde devlete ait kreş

olmadığı için işini kariyerini bırakmak zorunda olan, en iyi ihtimalle çocuğunu özel kreşe gönderip neredeyse maaşının 3/1'ni kreşe veren kadın işçiler var tabii. Meta üretiminde reklamı, kadının cinsel çekiciliği üzerinden yapan reklamcılık, kadının yalnızca cinsel bir obje gibi görüldüğü dizi sektörü ve bunun gibi yüzlerce sektör de cabası...

Namus, töre, adet gibi kavramlar adı altında öldürülen yüzlerce belki binlerce kadını, okumasına müsaade edilmeyen kız çocuklarını, erkeğinin kölesi olmak zorunda bırakılmış kadınları, çocuk gelinleri saymıyorum bile. Böyledir işte kapitalizmde kadın olmak. Kapitalizmde kadın olmak gezide ağaç olmaya benzer...

Gericilik Kışkacında Sanat

Gericiler sanattan ve bilimden yani toplumu aydınlatan, ileriye taşıyan her şeyden korkarlar. Onlar toplumu karanlıklara sürükler, karanlıklara mahkum ederler. Gericiler tarih boyunca toplumu aydınlığa taşımaya çalışanları cezalandırmaya çalışmıştır. Örnek olarak; ortaçağda Katolik Kilisesi'nin, tehdit olarak gördüğü her şeyi ortadan kaldırmaya yönelik uygulamalarda bulunan, adaletsiz yargılama birimi olan engizisyon mahkemeleri; bir çok bilim insanına işkence yapmış, katletmiş ve çalışmalarının önüne geçmeye çalışmıştır. Yaptığı bilimsel, sanatsal çalışmalardan dolayı gericiler tarafından cezalandırılan kişileri araştırarak daha fazlasını bulabiliriz.

Bugün Türkiye'de de tüm ilerici unsurlar gericilerle bir mücadele halinde. Geçtiğimiz aylarda hatırlıyoruz ki festivaller, konserler iptal edildi. Türkiye'de son 4-5 ayda 14 festival, konser iptal edilmiş. Bu festivallerin yapıldığı şehirlerde bulunan tarikat ve cemaatlerin bu festivalleri iptal ettirmek için elinden geleni yaptığını biliyoruz. Tarikat ve cemaatlerin bu festivallerde alkol içiyorlar, kadınlı erkekli bir

araya geliyorlar şeklindeki şikayetleri ve baskıları konserleri iptal ettiren en büyük sebeplerden.

Başta iktidarda bulunan gericiler AKP'nin, korona virüsü sebep göstererek gece 12'den sonra müzik yasağı getirmesi, ülkemizde sanatın gericiler tarafından ne denli bir baskı altında olduğunu da gösteriyor. Korona virüs önlemi altında konulan tüm yasaklar kalkmışken sadece 12'den sonra müzik yapılmasının yasaklanması da hepimize gösteriyor ki gericilerin derdi toplumun yaşam tarzına karışmak, sanat gibi karanlığına boyun eğmeyen her şeyi susturmak, yok etmek.

12'den sonra müzik yasağı, tüm müzik emekçilerine de adeta bir ceza gibi. Geçimini müzik yaparak sağlamaya çalışan müzik emekçileri, gericiler AKP'nin yasaklarla emeklerine el koymasına ses yükseltmeye, seslerini duyurmaya, bu yasaklara dikkat çekmeye çalıştılar. Ama maalesef gericiler AKP'nin yasaklarında ölen müzik emekçileri oldu. Yaptıkları iş yasaklanan müzik emekçileri, yoksulluk sebebiyle in-

tiyar ettiler. Salgın döneminde tam 102 müzik emekçisi işi engellendiği, yoksulluğa, açlığa mahkum edildiği için intihar etti. Gericiler AKP iktidarı, 102 müzisyenin ölümüne sebep oldu.

Gericiler sanatı, sanatçıyı baskı altına almak istiyorlar. Gericiler, sanatçıları istedikleri müziği çalmadıkları için de öldürüyor. Maalesef geçtiğimiz aylarda bir müzik emekçisi istenilen müziği çalmadığı için öldürüldü.

Gericiler sanatı, sanatçıyı durmadan susturmaya çalıştılar. Memleketi gericilerin karanlığına teslim etmek için yasak üstüne yasak koydular. Bu ülkede gericiler, sanatı ne kadar yasaklarla kışkaca altına almaya çalışsa da aydınlık, gericilerin karanlığına asla teslim olmadı, olmayacak. Bu karanlık dönemlerde yapılan sanat Bertolt Brecht 'in dediği gibi:

“Karanlık dönemlerin belgeleyen bir eser olacak. Karanlık dönemlerde peki şarkı da söylenecek mi? Elbette şarkılar da söylenecek belgeleyen karanlık dönemleri.”

“Tarih nedir?” sorusunu cevaplamadan önce “tarihin” modern bilim olma sürecine değinmemiz gerekiyor. Tarihin modern bir bilim haline gelmesi 19. yüzyılda Alman tarihçi Leopold Von Ranke öncülüğünde gerçekleşmiştir. Tarihin 19. yüzyılda bilim olmasının belli başlı etmenleri olmakla birlikte Almanya’da ortaya çıkmasıyla historiyoğrafide Ranke ekolü olarak adlandırdığımız siyasi tarih anlatısının serüveni başlamıştır.

Tarihin Bilim Olarak Ortaya Çıkışı

Fransız Devrimiyle birlikte ulus devletler çağı başlamıştı. Ulus devletler inşa sürecinde kendilerini güçlü bir zemine oturtmak için tarihçilere birtakım görevler yüklemiştir. Alman Leopold Von Ranke de Alman milli devletinin oluşumunda görevli olan tarihçilerden bir tanesiydi. Devletler, tarihçilere fon sağlayarak tarihi araştırmalar konusunda yardımcı oluyordu. Ranke’nin oluşturduğu tarih anlatısı devletlerin tarihiydi. Bunun neden; Alman tarihçi dönemin güçlü devleti olma yolunda ilerleyen Prusya monarşisine ayrılmaz bir şekilde bağlı ve sıkı bir muhafazakardı. Ranke, Fransız Devrimi’nin ve Napoleon öncesi restorasyon çağına çocuğuydu. Onun devlet kavramı, 1848 öncesi Prusya’nın siyasal gerçeklerine dayanıyordu. Bunlar, temsili kurumların oluşturulmasından ve kaçınılmaz toplumsal sonuçlarıyla birlikte sanayileşmenin gerçekleşmesinden önceki gerçeklerdi. Siyasetin birincil konumu üzerindeki vurgunun, ekonomik ve toplumsal güçlerden görece soyutlanmış olmasının ve neredeyse tek başına devletin resmî belgelerine dayanmasının nedeni buydu.

19. yüzyılın hâkim felsefi anlayışı olan pozitivizm, tarihçileri de etkilemişti. Pozitivizmden etkilenen tarihçiler, tarihi doğa bilimleri

gibi araştırma yoluna gitmişti. Tarih, artık katı kurallara bağlı bilimsellik anlayışıyla incelenerek ve değer yargılarından kesinlikle kaçınılacaktı. Tarihçi, “geçmiş yargılamaktan” sakınmak ve kendisini “şeylerin gerçekten nasıl olduğunu göstermekle” sınırlamak zorundaydı. Bu anlayış tarihsel olgularla yorumun ayrılması gerektiğini savunurken, tarihsel olguların doğal olarak, kendiliğinden mevcut olduğunu yani ortada olan bu olguları en doğru biçimde ele almaya çalışmak ve aktarmakla yükümlüdür. Ranke ekolünün savunduğu, tarihçi “aktarmakla yükümlü” anlayışı problemleri bir çıkarımdır. Bu problemleri çıkarıma E.H Carr’ın cümleleriyle yanıt vermek daha doğru olacaktır. “Tarihçi zorunlu olarak seçmecidir. Tarihi olguların oluşturduğu, tarihçinin yorumundan bağımsız ve nesnel bir sert çekirdeğin var olduğuna inanmak ahmakça, fakat silinmesi çok güç bir yanılgıdır.” Olguları sadece yorumlayan, analiz eden değil, geçmişteki sayısız olaydan bazılarını seçen, önemseyen ve onlara anlam yükleyerek tarihsel olgu olmalarını sağlayan da tarihçidir. Dolayısıyla yorum olgudan ayrı olamaz. Bir diğer problem ise “nasılsa öyle göstermek” veya “şeylerin gerçekten nasıl olduğunu göstermek” anlayışı. Bu anlayışa göre ne kadar çok belge bulunursa ve bu belgeler üzerinde yoğun çalışıp gerekli görüldüğü takdirde çevirisi yapılırsa geçmiş nesnel bir şekilde ortaya koyabiliriz. Bu anlayışta gözden kaçırılan birkaç husus var. Belgeyi yazan kurum veya kişiler kendi düşünceleri doğrultusunda belgeyi üretirler. Devletler, bir olayı kayıt altına aldırırken kendi bakış açılarından yazdırır ya da devletin gerekli gördüğü konular kayıt altına alınır. Belgeler bizlere tarihin sadece bir bölümünü anlatır. Aynı zamanda belgeler tek başlarına bir şey söyleyemez, onu konuşturan tarihçilerdir.

19. yüzyılın olgular fetişizmi, bir belgeler fetişizmiyle tamamlamış ve haklı kılınmıştır. Belgeler olgular tapınağındaki kutsal sandıktaydı. Saygılı tarihçi onlara başı önünde yanaşır ve onlardan huşu dolu bir sesle söz ediyor. Bir olguyu belgelerde bulursanız o öyledir. İşin aslına bakılırsa, bu belgeler -resmi buyruktular, antlaşmalar, kira kayıtları, hükümet raporları, resmi yazışmalar, özel mektuplar ve anılbize ne söylerler? Hiçbir belge bize o belgeyi yazanın kendisinin ne düşündüğünden, neyin olmuş olduğunu düşündüğünden yahut belki yalnızca başkalarının onun neyi düşündüğünü sanmalarını istediğinden ya da hatta kendisinin ne düşündüğünü sandığından fazla bir şey söylemez. Bunların hiçbirini tarihçi onlar üzerinde çalışmaya ve onları çözmeye girişmedikçe bir anlam taşımaz. Belgeler içinde bulunsun ya da bulunmasınlar, olgular, tarihçi onlardan herhangi bir biçimde yararlanmadan önce tarihçi tarafından yine de işlenmek zorundadır: Tarihçi onlarla yaptığı şey bir işleme sürecidir.

Ranke ekolünün bir diğer sorunlu yönü, tarihçiyi sadece geçmiş doğrudan aktaran biri olarak görmesidir. Burada unutulmuş bir şey var; o da tarihçinin, hem tarihin hem de toplumun ürünü olduğunun unutulmasıdır. Bu anlayışa göre tarihçi siyasetten uzak durmalıdır. Fakat tarihçi sınıfsal konumuyla, aldığı eğitimle, etnik kökeniyle toplumun bir ürünüdür. Siyasi ve toplumsal olaylar tarihçinin hangi olguları seçeceğini belirler ve tarihçi araştırma yaparken bir olgular hiyerarşisi oluşturur. Tarihçi, olguları yorumlaması, belgeleri konuşturması ve toplumun ürünü olarak düşünce dünyasını büyük oranda da siyasi olaylar belirlediği için mutlak bir nesnellige de ulaşması zordur. “Öte yandan tarihçi, olguları seçerken keyfi davranmamak, aşırı yorumdan kaçınmak, kanıtları aktarırken içerikleri çarpıtmamakla da sorum-

Türkiye'deki Tarihçiliğe Kısa Bir Bakış

Geleneksel tarihçiler, toplumsal tarihle ilgilenen tarihçileri fazla siyasetle ilgilendikleri, ideolojik düşündükleri için nesnel olmadıklarını düşünürler. Örneğin; Türkiye'de Osmanlı tarihi çalışan milliyetçi tarihçiler, belgelerden doğrudan aktarım yaptıklarını söyleyerek nesnel olduklarını savunurlar. Fakat kendi siyasi görüşleri doğrultusunda tarih yazımı yaptıklarının farkında değillerdir. Aynı zamanda yaptıkları tarihçilik anlayışı sadece görüneni yansıtan, devletlerin ve "büyük adamların" tarihidir. Bundan dolayı İmparatorlukları hanedanlara, yöneticilere, komutanlara ve aynı zamanda büyük şahsiyetlerin niyetlerine indirgemiş durumdadır. Bütüncül bakmaktan yoksun olan bu tarih anlayışı İmparatorlukta diğer grupları, üretim ilişkileri ve birçok sosyolojik değişimleri göz ardı ederek eksik ve yanlış bir yol izlemektedir. Bugün Türkiye'de üniversitelerdeki tarih lisans eğitimi büyük oranda "nasılsa öyle göstermek" anlayışıyla belgeler fetişizmine indirgenmiş durumdadır. Üniversitelerdeki, geleneksel tarih anlatısı liselere de yansımaktadır. Bugün liselerde tarih, kuru bir siyasi tarih anlatısı olmakla birlikte milliyetçi-muhafazakar ideolojinin propaganda aracı olmaktan öteye geçememiştir.

Şimdi Türkiye'de modern tarih biliminin nasıl oluştuğuna kısaca göz atalım. Türkiye'de tarih ve tarihçilik anlayışının gelişimi Türkiye'nin ulus devlet olmasıyla bağlantılıdır. Kurtuluş Savaşı, emperyalizme ve içerde gerici saltanat yanlılarına karşı verilmiş mücadeledir. Kurtuluş Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti lağvedilmiş, ulus devlet modelinde Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Cumhuriyet kurulurken

insanlara ulus bilincini aşılacak gerekiyordu. Kolektif bir kimlik yaratmak amacıyla tarih bilimi cumhuriyetin ilk yıllarında iyi bir araç olarak kullanıldı. Aynı zamanda 19. yüzyılda batı devletler halkları ikiye ayırmıştı. Tarihli halklar ve tarihsiz halklar. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti de uygar medeniyetler içerisinde yerini alabilmek için kendi tarihini yazmaya başladı. Türklüğü övücü anlatılarla tarih yazımına başlandı. Türklerin tarihinin Osmanlıyla başlamadığını, daha eski bir medeniyet olduğunu ispatlamak amacıyla Türk Tarih Kurumu kuruldu. Bununla birlikte Türklerin Anadolu'daki eski medeniyetlerin arasında yer aldığını kanıtlamak amacıyla arkeoloji ve antropoloji çalışmaları yapıldı.

Sonuç olarak Türkiye'de cumhuriyetin kuruluşundan bugüne resmî tarih, iktidarın kullanışlı bir aparatı olmuştur. Bugün de okullarda okutulan tarih bilimsellikten uzak, şoven anlayışla kahramanlık temaları üzerine ilerlemektedir.

Tekrardan dünyadaki tarih yazımına dönelim. 19. yüzyılda ortaya çıkan sadece devletlerin tarihini anlatan siyasi tarih yazımı belli bir süre sonra eleştirilmeye başlandı. Ranke ekolü zaten çıkışından itibaren birtakım çelişkileri de barındırıyordu. Pozitivist bir anlayışla mutlak bir nesnele ulaşmak isteyen, tarafsız bilimsel bir tarih anlatısını sunacağını söyleyen Alman ekolü, aynı zamanda milliyetçi bir motivasyonla hareket ederek devletin çıkarı doğrultusunda tarih yazıyordu. Milliyetçilik anlayışıyla

hareket etmek nesnelliğe ulaşmakla çelişiyordu.

Burjuva Tarih Ekollerinden Farklı Olarak Marksist Tarih

19. yüzyılda birtakım sosyolojik çözümler yapılmaya başlanmış böylece sosyoloji tarihe de sirayet etmeye başlamıştır. Marx'ın kapitalizm çözümlenmesi; tarihi, siyasi tarihten sosyal ve ekonomik tarih alanına doğru kaydırıldı. 20. yüzyıla gelindiğinde ise sosyal-bilim yönelimli tarih anlayışı başlamıştı. 20. yüzyılda iki dünya savaşı gerçekleşmiş ve gerçekleşen bu savaşlar sadece cepheleri değil cephe gerisini de etkilemişti. Tarihçiler artık büyük devletlerle değil savaşlardan etkilenmiş toplumlarla ilgilenmeye başladılar. 19. yüzyıldan günümüze değin birçok tarih ekolü ortaya çıktı, toplumların tarihini farklı şekilde yorumladılar. Fakat tüm bu ekollerin birtakım eksikleri bulunuyor; bütüncül bir insanlık tarihi anlatısı sunamama, üretim biçimlerinin değişiminin belirleyici olduğu anlayışından yoksunluk ve sınıf eksenli bakıştan yoksunluk. Marksist tarihin sınıf savaşmaları olduğunu savunuyor. Şu ana kadar tarihin bilim olarak doğuşunu, dünyada nasıl geliştiğini, Türkiye'deki tarihçiliğin nasıl oluştuğunu anlattık. Şimdi E.H Carr'ın dediği gibi insan toplumun ve tarihin ürünüdür ve sınıfsal konumundan siyasi düşüncesinden bağımsız düşünemez anlayışıyla hareket ederek materyalist tarih anlayışıyla "tarih nedir?" sorusunu cevaplamaya geçebiliriz. Bu sorumuzu cevaplarken tarihi olayları materyalist tarih anlayışıyla anlatıp tarihin sınıf savaşmaları olduğunu ispatlamaya çalışacağız.

Marksist Tarih Anlayışı

Marksist tarih anlayışı, toplumların tarihini incelerken, bir insanlık tarihi anlatısı sunmaktadır. İlk insandan günümüze kadar insanlığın serüvenini anlatır. Okullarda öğretildiği gibi tarih; kralların, komutanların, yöneticilerin tarihi değildir. Tarih, son tahlilde halkların, toplumsal gelişmenin tarihidir. Üretim sürecinin toplumun varlığı için zorunlu maddi değerleri üreten emekçi yığınların tarihidir. Tarihin anahtarını, insanların kafalarında, onların görüşlerinde ve fikirlerinde değil, insanlar toplumsal olarak üretime geçtikleri andan başlayarak, onların iradesinden bağımsız olarak işleyen ve üretim araçları mülkiyetinin biçimine, yani ekonomik temele bağlı olan üretim ilişkilerinde ve nesnel ekonomik yasalarda aramak gerekir. İnsanların üretime geçmeleri önemli bir noktayı teşkil etmektedir. Engels'in deyişiyle "emek insanı yaratacaktır." Emek ve üretim güçleri kavramları tarihin belirleyici kavramları olacak. İnsanlık, ilkel toplum-köleci toplum-feodal toplum-kapitalist-sosyalist toplum şeklinde ilerleyecektir.

İlkel Komünal Toplum - Köleci Toplum Feodal Toplum

Afrika'nın güneyinde Australopithecus adını alan üstün bir maymun türünün kemikleri bulundu. Bu maymunlar ağaçlı ya da yarı çöl bozkırlarda yaşıyorlar, arka üyeleri (ayakları) üzerinde yürüyor ve her boydan hayvan avlıyorlardı. Saldırı ve savunma için, sopa ya da iri kemikler kullanıyorlardı; et yemek, ayakta duruş ve nesnelere yararlanmak için ön üyele-

rin (ellerin) kullanımı beyinlerin büyümesine yol açtı. Bundan sonraki ilkel aletlerin yapımı olacaktı.

İlkel aletlerin yapımı, ön ve arka üyelerin görevleri arasında bir farklılaşmaya yol açtı. Alet yapımı ön üyelerin özel görevi durumuna geldi ve bu da bunların yeteneklerini geliştirip ele dönüşmelerine yol açtı. Bu nedenle yalnızca el "yalnızca iş organı değil, o aynı zamanda işin ürünüdür. Engels, bu durumu "emek insanı yarattı" diye açıklar.

İnsanlar ilkel aletleri, avlanmak ve yırtıcı hayvanlara karşı kendilerini savunmak için yapmaktaydı. Avlanırken ve kendilerini savunurken kolektif bir şekilde hareket ediyorlardı. İlkel komünal toplulukların bu ortak hareket anlayışını değiştiren birtakım gelişmeler yaşandı. Bu gelişmeler; ok ve yay kullanımıyla hayvanları evcilleştirilmesi ve çobanlarla ilkel avcılar arasında iş bölümü, metal aletlerin ve özellikle sabanın kullanılmasıyla birlikte geç neolitik dönemde erkeğin üretim araçlarına hakim olduğu tarıma geçiş evresi, tarıma geçişle birlikte zanaat ve tarımın farklılaşması.

Hayvan yetiştirmeyle ve tarımla birlikte artık bir üretim fazlası oluşmaktadır. Avcılık ve toplayıcılık döneminde olduğu gibi toplanılan ürünler klan içerisinde hemen tüketilmiyordu. Hayvan yetiştiriciliğinin, tarımın, zanaatların üretimin çeşitli dalları arasındaki iş bölümünü ortaya çıkardı. Bütün çalışma kollarındaki-hayvancılık, tarım, ev sanayisi- üretim artışı, insan emek gücüne, kendisine gerekenden daha çoğunu üretmek yeteneğini kazandırdı. İnsanlar artık yeni emek gücüne başvurmaya

başladı. Savaş bunu sağladı. Köleler tutsak hale getirildi. Bundan sonra toplumun iki sınıfı oluşmaya başladı; efendiler ve köleler, sömürrenler ve sömürülenler. Bu süreçten sonra ilkel komünal yaşam kaybolmaya başladı ve toplumun iktisadi yapısı değişti.

Köleci üretim ilişkilerinin özgül çelişkisi, köle sahibi olan efendiler sınıfı ile köleler sınıfı arasındaki çelişkidir. Köle sağlamak için yapılan savaş ve bunun yarattığı kölelik düzeni, savaş tutsaklarının zorla çalıştırılmasında başka bir şey değildir. Başından sonuna kadar amansız bir sınıf savaşımının geçtiği bir tiyatro sahnesidir. Köleci üretim tarzını sistematik bir şekilde uygulayan ilk devlet Roma İmparatorluğu olmuştur. Roma imparatorluğu da üretim ilişkilerinin değişmesine direnememiş, yerini feodal imparatorluklara bırakmıştır.

Barbar Cermen kabileleri Roma ordusunu ortadan kaldırdıktan sonra Avrupa'nın yenilmezleri olmuştu. Önceleri sadece yağma ile geçinen Cermen kabileleri ilerleyen süreçte toprağa yerleşmeye başladı. Yağmayı kurumlaştırarak, tarımla uğraşan yerli halkları serflileştirdi. Yerli halkın üzerine egemen savaşçılar aristokrasisi olarak geçtiler. Cermenler üstün savaş teknolojisiyle üretim araçları üzerinde hakimiyet kurarak toprakta çalıştırdıkları serflerden aldıkları rantla (toplumsal artı) çalışmadan yaşamının yolunu buldular. Orta çağda feodal beyler, vasallar, lonca ustaları, kalfalar, serflerden oluşan toplumsal düzen burjuvazinin üretim araçlarına hakim olmasına kadar devam etti.

Burjuva-Kapitalist Toplum

Orta çağda feodal sistem içerisinde kasabalar da eşraf sınıfı gelişmeye başladı. Eşraf sınıfı, orta çağdaki lonca sistemi karşısında pek fazla ilerleyemiyordu. Eşraf içerisinde gelişen burjuva unsurlar, coğrafi keşiflerle yeni bir olanak buldular. Coğrafi keşiflerin yapılması, Amerika'nın keşfi, sömürgeci devletlerin Çin ve Hindistan pazarına girmesi ticareti geliştirdi. Kentlerde büyük pazarlar kurulmaya başlandı. Lonca kurumları artık yerini manifaktürlere bırakmaya başladı. Orta çağın feodal, üretilen ürünün içeride tüketilmesi anlayışı son buluyor, meta artık büyük pazarlarda dolaşıma girmeye başlıyordu.

Pazarlar durman büyürken, buharlı makinenin icadı sanayide bir devrim yarattı. Manifaktürler üretimde yetersiz kalmaya başladı. Artık yerini modern sanayiler almaya başladı. Ticaretle uğraşan tacir-tüccar burjuva sınıfı çağın egemen unsuru oldu. Artık feodal beyler yerine sanayici milyonerler ve modern burjuvalar oluşmaya başladı. 1789 Fransız Devrimi de bakıldığında üretim biçimlerinin değişmesinin zorunlu koşulu olarak gerçekleşmişti. Fransa halkı aristokrasinin ağır vergilerinden bunalmıştı. Orta sınıf burjuvalar "özgürce" ticaret yapmak istiyordu fakat önlerinde iktisadi bir birlik bulunmayan Fransız feodal-aristokrasi sistemi bulunmaktaydı. İngiltere ile yapılan savaşın bedelini ağır vergilerle ödeyen halk ayaklanarak Fransa aristokrasisini devirdi ve burjuva önderliğinde yeni bir toplumsal düzen kuruldu.

"Burjuvazi nüfusu bir araya topladı, üretim araçlarını merkezileştirdi ve mülkiyeti birkaç

elde yoğunlaştırdı. Bunun zorunlu sonucu siyasi merkezileşme oldu. Ayrı ayrı çıkarları, yasaları, hükümetleri ve vergileri bulunan bağımsız, neredeyse yalnızca müttefik durumundaki eyaletler tek bir ulus, tek bir hükümet, tek bir yasa, tek bir ulusal sınıf çıkarı, tek bir gümrük hattı altında birleştirildi."

Burjuvazi, kırsal bölgeleri kentin boyunduruğu atına soktu. Köylüler proleterleşmeye başladı. 1763 yılında İngiltere'de buharlı makinenin icadı sanayide büyük bir devrim yaratarak, İngiltere'de büyük bir işçi sınıfının oluşmasına yol açtı. Yurdunu terk eden köylülerin artık "özgür emeğini" satmaktan başka bir şans kalmamıştı. İngiltere'deki iktisadi, Fransa'daki siyasi değişimler kapitalist toplumu yaratmaya başladı.

Bugün tarihe nasıl bakmalıyız? Tarihe diyalektik bakmalıyız. "Diyalektik, gerçek dünyada ya da düşüncede hiçbir tekil şeyin sabit kalmadığını, tersine sürekli değiştiğini, her şeyin her kurumun bir başlangıcı olduğunu ve bu nedenle de zorunlu olarak bir sonu, yükselme ve gerileme safhaları olduğunu öğretir. Diyalektik her şeyin her kurumun düşüncenin kendi karşısına dönüşerek yok olduğunu kanıtlar." Bugün hakim olan sistem insanları ucuz iş gücü olarak görüp sömüren kapitalizmdir. Ama tarihsel materyalizmin gelişim yasasında da gördüğümüz gibi her dönem, kendini yıkacak sistemi içinde barındırmaktadır. İlkel komünal toplum içerisinde köleci toplum, feodal toplum içerisinde devrimci burjuva sınıfı çıkmıştır. Bugün kapitalizm kendinin sonunu getirecek işçi sınıfını içinde barındırıyor. Tarih, diyalektik

olarak ilerlemesinde dolayı patron sınıfı ve işçi sınıfı sürekli çatışma halindedir. Bu çatışma sonunda tarihin ilerici yönü olan işçi sınıfı mutlaka kazanacaktır.

"Tarih nedir?" sorusunu cevaplamaya başlasak, tarih; devletlerin, kralların, büyük insanların tarihi değildir.

Manifesto'da söylediği gibi "özgür ile köle, patrisyen ile pleb, senyör ile serf, lonca ustası ile çirak kısacası ezen ile ezilen, birbiriyle sürekli bir karşıtlık içinde bulunmuştu. Birbirine karşı gizli ya da açık kesintisiz bir mücadele sürmüş, bu mücadele ya toplum yapısının devrimci bir dönüşümüyle, ya da mücadele eden sınıfların hep birlikte çöküşüyle sonuçlanmıştır."

Günümüzde de mücadele; ezen ile ezilen arasında, sınıflar arasındaki karşıtlıklar üzerinden ilerlemektedir. "Tarih nedir?" diye sorulduğunda anlıyoruz ki, "Bugüne kadarki tüm toplum tarihi, sınıf mücadelelerin tarihidir."

İçimizden biri: Aziz Nesin

Gerçek adı Mehmet Nusret Nesin ama bilinen adıyla Aziz Nesin, 20 Aralık 1915 günü İstanbul Heybeliada'da gözlerini dünyaya açmıştır. Çocukluğu 1. Dünya Savaşı zamanına denk gelen Aziz Nesin ve ailesi Giresun'dan İstanbul'a göç ettiler ve burada babası Abdülaziz Bey bahçıvanlık yaparak hayatını idame ettirmeye çalıştı.

Daha küçük yaşlarında 1. Dünya Savaşı sırasında, o dönemin emperyalist güçlerinin İstanbul'u işgal ettiğini gören Nesin, o zamanı şöyle anlatmıştır; "Koşuşanlar beni arabanın altından çıkardılar. Polisler de geldi. Babam şoförü öldürecek bıraksalar... Davacıyım!"

Polisler anlatıyor babama dava edilmezmiş. Çünkü kamyon İngiliz işgal ordusunun kamyonuymuş. Şoförü de Yunanlı... Bunları sonra düşündükçe anlıyorum ki İstanbul yabancı çizmesi altındaymış."

Temel öğrenim hayatını 1935 yılında Kuleli Askeri Lisesi'nden, 1937 yılında ise Harp Okulu'nda istihkam asteğmen rütbesini alarak mezun olan Nesin, 1939 yılında Fen Tabiat Okulunu bitirdi. 1942 yılında bir bomba kazısı sonrasında yaralandı. Aziz Nesin'in askerlik macerası köylülere ekmek veriyor bahanesi ile son bulmuştur ve ordudan atılmıştır. Ama bu ordudaki son göreviydi fakat emekçi halkına yaptığı son görevi değildi...

Askeriyeden kovulduktan sonra bir süre bakallık, fotoğrafçılık ve kitapçılık yapan Nesin, 1944 yılında Yedigün Gazetesi'ne girdi ve burada hem yazarlık hem de redaktörlük yaptı. 4 Aralık 1946 yılında Tan Gazetesi'nde köşe yazarlığına yaptığı sırada bir grup üniversiteli faşist tarafından yakılan gazeteden hemen sonra 8 sayılıklı sürecek haftalık dergi çıkardı. Sa-

bahattin Ali ve Rıfat Ilgaz'la birlikte çıkardığı Markopaşa Dergisi'ndeki bir yazıdan dolayı 10 ay hapis cezası almıştır. Bu denemesinden hemen sonra ilk bağımsız yapıtı olan "Parti Kurmak Ve Parti Vurmak" adlı broşürü yayınladı.

Gençlik yıllarından itibaren sınıf siyaseti yapan, ülkesinin karanlıktan aydınlığa çıkması için bir çok eser yazan ilerici aydınımız Aziz Nesin, yaşamı boyunca Türkiye'de dinci gericiğin her zaman hedefi olmuştur. Bu gericiğin en büyük kanıtı 2 Temmuz 1993 Sivas Madımak katliamıdır.

1993 yılında Sivas'ta düzenlenecek olan Pir Sultan Abdal Şenlikleri'ne davet edilen Aziz Nesin'e karşı radikal islamcı gruplar bir araya gelip, Aziz Nesin'in, bir çok gazetecinin ve aydınların kaldığı otelin önünde laiklik karşıtı ve dinci gerici söylemlerle oteli taşlamaya başlamışlardır. O dönemin Sivas Belediye başkanı ve şu an ki Saadet Partisi Genel başkanı Temel Karamollaoğlu, orada toplanan gericilere şöyle seslenmiştir "Kardeşlerim kazanın mübarek olsun." Bu söylem sonrası bu olayın meşrulaştığını dile getiren Belediye başkanının ve devletin kolluk kuvvetlerinin Madımak Otelinin önünde toplanan radikal islamcı gruplara hiç bir müdahalesi olmamıştır ve otel taşlandığı sırada ateşe verilmiştir. İkisi çocuk toplamda 35 kişinin öldürüldüğü katliamda Aziz Nesin ağır yaralanmıştır.

Yaşamı boyunca bunun gibi bir çok faşist ve gerici saldırıya uğrayan Nesin, hiçbir zaman aydınlıktan, gericiğe karşı olan dik duruşundan, yazmaktan, okuyup, üretmekten vazgeçmemiştir. Toplamda ise 120 ye yakın kitap yazmıştır.

1972 yılında Nesin Vakfını kurdu. Bu vakfın amacı kimsesiz ve yoksul çocukları öğrenimleri bitene kadar her türlü ihtiyaçlarını karşılamak ve okutmaktır.

Türk gülmece edebiyatının kurucusu olan Nesin, ayrıca köşe yazarı, gazeteci, şair, senarist, romancı, yayımcı ve eğitimcidir.

Aziz Nesin gülmece anlayışını şöyle anlatır: Benim Gülmecem üçe ayrılır;

birincisi Türk halk gülmecesinden kaynaklanır, ikincisi toplumun sorunlarından esinlenir, üçüncüsü ise çağdaş dünya insanların sorunlarını anlatır.

Kısacası yaptığım şey "halk gülmecesidir" der ve halk gülmecesini şöyle anlatır "Bir işe yaran, bir işlevi olan gülmece." İşlevse, "İnsanları güldürme yoluyla düşündürmeye yarar. Demek bana göre gülmece bir araç, düşünmek amaçtır. Gülmecelerimle, okurlarıma şunu düşündürmek istiyorum: Yaşadığımız toplum ve bu toplumsal yapı adaletli değildir ve içinde bulunduğumuz koşullar da güzel değildir. Adaletsizliklerden, çirkinliklerden kurtulmak için, başta kendimiz olmak üzere, çevremizi, toplumumuzu, dünyamızı değiştirme özlem ve isteği yaratmak."

6 Temmuz 1995 yılında imza ve söyleşi için gittiği İzmir'de gece yarısı kalp krizi geçirecek hayatını kaybetmiştir. Peşinden bıraktığı birçok eser, bugün hala yolumuza ışık tutmaya devam ediyor.

Sosyalizm Geliyor Savulun!

Özgürlük Adı Altında Bağımlılık: Uyuşturucu

Geçmişten bugüne dünya üzerinde insan bilincini etkileyen/etkisizleştiren birçok bağımlılık ortaya çıkmıştır. Bu bağımlılıkların hemen hepsi de genel olarak yönetici sınıflar tarafından ezilen sınıftaki gerçeklik algısını kırmak ve başkaldırmalarını engellemek amacıyla kullanılmıştır. Yaşadığımız dönemde de bu olgu gerçekliğini yitirmemiştir. Bu yazıda uyuşturucu madde ve çeşitli bağımlılıkların tarihi dönemleri yerine şu an içinde yaşadığımız nesnellığı ele almaya çalışacağız.

İnsan denilen varlık, biz sosyalistlerin tabiriyle tarihin öznesi olma özelliği taşır ve bu özelliğiyle diğer canlılardan ayrılır. Yani aklındaki bir fikri gerçekleştirme değişme ve değiştirme yeteneğine sahip olan insan bu yetisiyle öne çıkmaktadır. Fakat insandan bunları alırsak; insan, insan olabilmeye devam edebilir mi? İşte tam bu noktada insanın elinden bu yetilerini alan bağımlılıklar çıkıyor önümüze.

Gerek ülkemizde gerek ise tüm dünyada bugün bağımlılıklar en üst düzeye ulaşmış noktada. Bunları elbette tek tek sayarak bitiremeyiz fakat burada temel anlamda en öne çıkan başlıkları açacağız. Bunlara örnek vermek gerekirse; bilgisayar, sosyal medya ve oyun bağımlılığı, alkol bağımlılığı ve bunların en etkilisi sayılabilecek uyuşturucu bağımlılığı.

İçinde yaşadığımız düzen yani ismiyle anarsak kapitalizm; bugün insanların en temel toplumsal sorunları bile sorgulamasını engellemek istiyor. Peki neden yapıyor bunu? Elbette ki daha fazla kazanç ve sınırsız bir itaat için. Sosyal medyanın bu kadar yaygınlaşması ve hayatımıza girmesinin iyi yönleri olduğu kadar bundan kat ve kat daha fazla zararları da bulunuyor. Örneğin; insanların tek tipleşmesi, marka özentiliği, dayatılan yaşam tarzına öykünülmesi bunların başında geliyor. Bu şekilde hayatları Instagram'dan ibaret, robotlaşmış insanlar çıkıyor önümüze. Keza alkol ve oyun bağımlılıkları da burada aynı işlevi görüyor. Fakat uyuşturucu

bağımlılığı genel işlevi ve yaygınlığıyla burada en öne çıkan başlık diyebiliriz.

Uyuşturucu madde bağımlılığı, yaş-cinsiyet-toplum fark etmeden tüm alanlara sızmış durumda. Emperyalist devletler sömürge ülkelerde ürettirdikleri bu maddeleri, yine sömürge ülkelerin vatandaşlarına satarak ortadaki çelişkileri yok etmeye çalışıyorlar. Afganistan örnek verilecek olursa, bugün "din ve ahlak sahibi"(!) Taliban tarafından yönetilmesine rağmen ABD'nin uyuşturucu kanalından en çok üretim yaptığı ve kazandığı bir ülke olmuştur. Yani emperyalizm, hem maddi anlamda kazanç sağlarken hem de sömürdükleri ülkeleri avucunun içine almasını bu yöntemle kolay bir şekilde başarmıştır.

Ülkemize dönecek olursak; AKP iktidarı altında yaşayan emekçi halk ve gençlik,

Bugün bizim hayattan soyutlanmamızı ve bir nesneymişçesine yaşamamızı; yozlaşmamızı, çürümemizi isteyenlere gerekli cevabı ancak ve ancak düşünerek, sorgulayarak ve bu düzlemde mücadele ederek verebiliriz.

gerçek manada hayattan bezmiş durumda. İntihar oranlarının tavan yaptığı bu dönemde, ülkemizdeki yoksulluğun, gericiliğin ve geleceksizliğin ise yine bu maddeler ile unutturulmaya çalışıldığı apaçık ortada. Üstelik bunu da iktidarda olan AKP, onun arka bahçesini düzenleyen bakanı Süleyman Soylu ve yine onların organları düzenliyorlar. Biz gençlik ise her şeyden habersiz kurban

bıçağını bekleyen canlılar gibi durmuş bekliyoruz. Bugün emekçileri, gençleri şehir meydanlarında ve arka sokaklarında zehirleyen bu kirli ticaret sadece buralarda sınırlı kalmıyor okullarımıza da girmiş bulunuyor. Özellikle emekçi semtlerde ki okullarda bu durum daha yoğun.

AKP, istediği o karanlık ve gericici neslin hayalini gerçekleştirmek için yapmadığını bırakmıyor gördüğümüz gibi. Bugün uyuşturucu madde kullanımının 10 yaşına kadar indiği ülkemizde, can güvenliği ve gelecek beklemek komik olacaktır. Bu maddeleri kullanan bireylerin hayattan koptuğunu ve geri dönemediğini; dertlerinden kurtulmak için sığındığı bu limanın, kişinin canını aldığı gibi ayrıca topluma da büyük bir zararının dokunduğunu görebiliyoruz. Bunun kanıtı için de sadece bu noktada son bir ayın haberlerine bakmamız yeterlidir. Ülkede yaşanan yoksulluğa, savaşlara, yıkımlara ve toplumsal krizlere karşı sorgulama ve müdahale etme yeteneğimizi elimizden alarak; bu hayata ot gelip saman gitmemizi sağlayacaklarını düşünenler bu durumdan yeterince memnundur. Sonuçta olan bize olurken, onlar bu sayede kazançlarına daha fazla kazanç katmaktadırlar.

Bugün bizim hayattan soyutlanmamızı ve bir nesneymişçesine yaşamamızı; yozlaşmamızı, çürümemizi isteyenlere gerekli cevabı ancak ve ancak düşünerek, sorgulayarak ve bu düzlemde mücadele ederek verebiliriz. Ancak uyuşturucu madde ve bağımlılıklara sırtımızı dönebilirsek gerçek anlamda kendimizi gerçekleştirme yolunda adım atabiliriz.

Bizler, bu bağımlılıkların ve karanlıkların olmadığı; insanın insanca düşünüp yaşadığı bir düzenin olduğunu ve düzenin isminin de sosyalizm olduğunu biliyoruz.

Bu bağlamda da tüm sıra arkadaşlarımızı, düzenin karanlığına ve gericiliğine karşı aydınlık bir yaşam ve ülke mücadelesini vermeye; Sosyalist Liseliler saflarında mücadele etmeye çağırıyoruz!

AKP iktidarı, 20 yıldır işçilerin, emekçilerin, kadınların, gençlerin üzerine bir kabus gibi çöktü. Yaşamımızı ellerinden geldiğince zorlaştırdılar. Bugün hayatımızın dönüm noktası sayılabilecek bir sınava tabi tutuluyoruz fakat bu sınava hazırlanmak için gerekli olan araç ve gereçlere ulaşamıyoruz. Onların “ak gençlikleri” bizlerin sırtından çıkarttıkları milyonlarla şatafatlı hayatlar sürerken, bizler okul kantinlerinden yiyecek alamayacak hale geldik. Tüm bu imkansızlıklar bizleri geleceksizliğe itiyor. Bu sorunlar 20 yıldır her geçen gün daha da artarak kendini göstermeye devam ediyor. AKP’nin bu 20 yıldaki amacı; gerici ve piyasacı bir eğitim anlayışıyla, bilimsellikten uzak, dindar-kindar, biat edip sorgulamayan bir gençlik yaratmak oldu. Biyoloji dersinden evrimin çıkarılması, gerici tarikat ve vakıflarla yapılan anlaşmalar, parası olanın görece daha iyi bir eğitim alabiliyor oluşu, her geçen yıl imam hatiplerin sayısının artması bunun göstergesidir.

Şu an gençler “Türkiye ‘de doktor, mühendis olmaksızın yurtdışına gider, orada temizlikçi olurum daha iyi” diyerek ülkeyi terk ediyor. Yaşadığımız düzenden kurtulmanın yolunun bu topraklardan kaçmak olduğunu düşünüyorlar. Her ne kadar zor şartlar altında olursak olalım bu memleket bizim. Mem-

leketimiz ne AKP’nin ne de yabancı sermayedarlarındır. AKP’nin 20 yılda yabancı ve yerli sermayedarlara peşkeş çektiği fabrikalar, yeraltı ve yerüstü kaynakları bizim. Ülkenin yarınları bizleriz, gelecek bizim. Bizler kendimiz ve geleceğimiz için mücadele etmeli, geleceğimizi kazanmalıyız.

Liseli Gençlik Anketine Çağrı

Liseliler olarak şu an 150-200 TL olan test kitaplarını alamıyor, sayılı okulda bulunan kütüphane ve laboratuvarlara erişim sağlayamıyoruz. Maddi yetersizlikten ötürü birçoğumuz dershaneye gidemiyoruz. Çok erken olan okul saatleri sebebiyle uykusuz kalıyor, yetersiz beslendiğimiz için odaklanamıyoruz. Eğlence ve hobi edinmeyi söz konusu bile edemiyor, temel ihtiyaçlarımızı bile karşılayamaz hale geliyoruz. Meslek liselerinde staj adı altında sömürülüyor, işbirlikçi patronlara ucuz iş gücü haline geliyoruz. Okul kantininden yemek yiyemiyor, okuldan eve dönerken bineceğimiz dolmuşun parasını denkleştirmeye çalışıyoruz. Ve daha nice...

Tüm bu sorunlarla birlikte bizler Sosyalist liseliler olarak, geçtiğimiz 20 yıl içerisinde ülkemizde eğitim sisteminin ve liseli gençliğin 2022-2023 yılı itibari ile geldiği durumu ve bu durumun liseli gençliğe yansımalarını ölçmek amacıyla bir anket yapıyoruz. Bu

sistemin ne kadar çürümüş olduğunu gözler önüne sermek ve liseli gençliğin yaşadığı sorunları verilerle ortaya koymak için başlatmış olduğumuz anket çalışmasına tüm sıra arkadaşlarımızın katılması ve daha çok arkadaşımıza ulaşması için çaba göstermesi gerektiğini buradan vurgulayalım. Bizler, az önce bahsettiğimiz sorunları en gerçekçi haliyle yaşayan gençler olarak, bu sorunların kaynağını biliyoruz. Şimdi dile getirme vakti... Liseli sıra arkadaşlarımız çağrımızı sizlere, sizlerde anketimize katılarak kendi sorunlarınızı dile getirin. Ancak birlik olarak bu sistemi yıkabilir, geleceğimizi inşa edebiliriz.

Ankete katılmak için:

**Ev kirasını bu ay verebildin mi?
Ben aklında mıyım?
Mavi bulutlar geçiyor altın kubbelerin
üzerinden,
kırmızı bacaların,
beyaz kulelerin üzerinden mavi bulutlar
geçiyor...**

**Seni düşünüyorum memleketim
memleketim,
Türkiyem seni düşünüyorum**

SosyalistLiseliler